

שבת הגדול

נקודה מהפרשה החסידיית בשפה בהירה • מעובד מ'תורה אור' ו'ליקוטי תורה' של אדמו"ר הזקן

חג האמונה

האמונה החבויה בליבו של השר ה'כופר' שגילתה אותו, והמסר האישי מחגיגת נס יציאת מצרים

לו הבעל-שם טוב הקדוש: "שלום עליך השר מספרד".

נבהל השר, כי אף אחד לא זהה אותו עד כה. ויבן בחכמתו תיכף ומיד, כי איש קדוש הוא, וקיווה בסתר ליבו שכאן ימצא תשובה ומנוח לנפשו המיוסרת.

בעודו חושב את מחשבותיו ועדיין לא פתח את פיו ואפילו הגה לא הוציא, המשיך הבעש"ט ואמר לו: "ועל שאלתך, ישיב לך תלמיד אשר ראית בחצר על יד הסוסים. כשיצא השר ושוחח עם ר' זאב קיציס ושיתפו בלבטיו, אמר לו ר' זאב: "נניח שמששת ימי בראשית היתה במחשבה העליונה הקדומה, שבזמן מסויים זה, בשעה, ברגע, במקום פלוני תהיה רעידת אדמה, אולם עצם העובדה שנודמנה לך, שזמן ביצוע הגזרה יהיה בעת ובעונה זו דווקא, לא רגע קודם ולא רגע אחר כך, הרי זה מופת גלוי!"

תשובתו וביאורו נתקבלו אצלו, ונחה דעתו, ובזכות האמונה שניצתה בו, התגלה ביהדותו והפך לחסיד ומקושר לבעל-שם טוב.

השר מספרד

בספרד של לפני כשלוש מאות שנה, היה שר אחד אצל המלך שהיה מהיהודים ה'אנוסים'. הלשינו עליו שהוא מחזיק ביהדותו בסתר, ויאסרו אותו הכמרים וישפטוהו. יצא פסק דינו כמו במקרים אחרים דומים, כי הוא 'כופר' ואחת דתו לשרף.

אבל שר זה היה אהוב על המלך, ואפילו שהמשפטים מסוג זה שייכים היו לכמרים ולא למלוכה, ביקש המלך שידחו את שריפתו לעוד שנה, עד שימסור את כל עניני המלוכה אשר היו תחת ידו אל שר אחר שימונה תחתיו. נשאו פניו אנשי הכמורה ונתנו דחיה להוצאת פסק הדין לשנה הבאה.

כעבור שנה, ביקש המלך לדחות שוב את ביצוע פסק הדין לחודש נוסף. כשעבר החודש וכלו ימיו, ביקש המלך לדחות שוב את השריפה לשבוע נוסף, וכעבור שבוע ביקש לדחות ליום נוסף. ובבוא היום שקבעו, הוציאו כרוז בכל העיר, שהיום ישרפו את השר שנתפס ביהדותו, ומזמינים את כל בני העיר לבוא אל הכיכר ולראות את שריפתו. ומקום היה מוכן לכל הבאים.

לפני קיום פסק הדין, פתאום קמה רעידת אדמה במקום השריפה. הכל החלו נסים ונמלטים על נפשם מהמקום, רבים נהרגו מדריסת ההמון הנפוץ לכל עבר, ובתוך כל המהומה ברח גם השר מן המקום. אחר כך הובא המלך אוהבו בסוד הענין, ובחסדו על אותו שר יהודי, סייע המלך בסתר והבריחו אותו אל מחוץ לגבולות המדינה.

שר זה היה חכם ונבון, חוקר ופילוסוף, והתחיל בחקירות ובדרישות שכליות, האם הנס שקרה לו ברעידת האדמה היה במקרה, והאם היתה צריכה להיות בלאו הכי רעידת אדמה, ורק במקרה היה בדיוק בה בשעה שהוא עמד לעלות על המוקד. או שמא רעידת אדמה זו נעשתה מלמעלה במיוחד בשבילו כדי להצילו.

יחליט השר כך: אם לאחר חקירותי ודרישותי אגיע למסקנה שהיה זה מקרה בלבד, לא אתגלה ביהדותי, אלא אחיה יהודי בסתר כפי שחייתי עד היום. אולם אם אגיע למסקנה שענין זה נברא לכתחילה בשבילי, אזי אתגלה ביהדותי, שהרי אין לי מניעה לחיות כיהודי בגלוי מחוץ לגבולות ספרד. בחקירה זו היה נושא ונותן עם חכמי אשכנז. כמובן שמפחד ידה הארוכה של הכנסיה, וגם בשל רצונו לקבל את תשובתם האמיתית, לא סיפר להם שהוא בעצמו השר שאיתו קרה המעשה, אלא סיפר להם שאותו מעשה קרה לשר אחד מספרד והוא סקרן ומבקש לדעת את דעתם על פי תורה. כל אחד מהחכמים אמר לו את דעתו, אך הוא, עדיין לא נחה דעתו מכל ההוכחות.

יום אחד הגיע לאזנו שמועה שישנו צדיק אחד, רבי ישראל בעל-שם טוב, ויחליט לנסוע אליו. ויבוא אל הבעל-שם טוב ויכנס לחצרו.

בחצר עמד יהודי בין הסוסים ולטפם - היה זה רבי זאב קיציס, אחד ומיוחד מתלמידי הבעל-שם טוב, שהיה יהודי קדוש עליון ובעל רוח הקודש ודרכו מיוחדת בעבודת ה'.

וישאלו השר איפה הבעל-שם טוב. הראהו רבי זאב את ביתו. כאשר נכנס השר לבעל-שם טוב, עוד בטרם פתח את פיו והחל לדבר, אמר

לעשות מכל הלב

השבת שלפני פסח - 'שבת הגדול', מהווה הכנה לקראת חג בו יצאנו מעבדות לחירות ומשעבוד לגאולה.

מלבד ההכנות הרבות הנהוגות בכל תפוצות ישראל מדורי דורות, של נקיון והברקת כל פינה בבית לקראת החג, קניית בגדים נאים להתחדש בהם והכנת המאכלים המסורתיים והמיוחדים לחג החירות, עולה על כולנה בחשיבותה - ההכנה הרוחנית.

כשם שבבית אנו פותחים את כל המגירות והארונות ומנקים אותם ביסודיות, כך גם עבודת ההכנה לחג הפסח בנפשנו פנימה, דורשת ניקיון יסודי בכל פינות הנפש והנשמה ומביאה עמה התחדשות אביבית ומרעננת בחיים היהודיים, בחיי הקדושה והרוח ובחיות מחודשת בקיום התורה ומצוותיה.

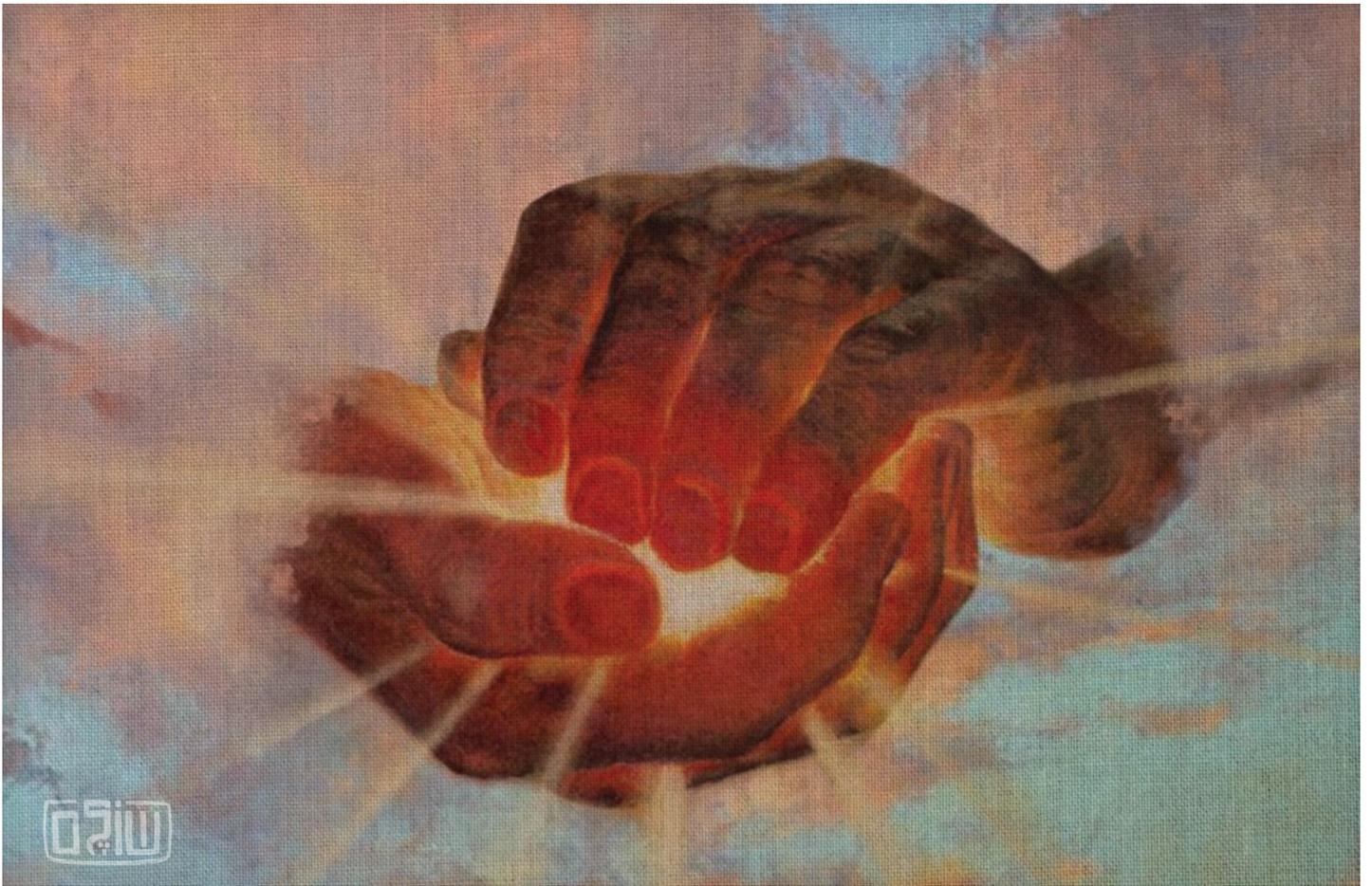
שונה חג הפסח משאר החגים המציינים ניסים של הצלה וגאולה. בעוד בשאר החגים, החגיגות מתחילות רק לאחר שנגמרו או התבטלו הגזירות והמלחמות, את ליל הסדר אנו חוגגים כאשר עדיין היינו במצרים - בעיצומה של מכת בכורות, ועדיין לא יצאנו לגמרי לחופשי.

מדוע באמת שונה הלילה הזה מכל החגים? מה נשתנה חג הפסח, שנחגג בצורה כה שונה. היה אפשר לדחות את ליל הסדר בערב אחד, ואולי אפילו בשבוע, עד שנעבור את קריעת ים סוף ונהפוך באמת לבני חורין.

בין אדיקות להתעלות

תורת החסידות מלמדת אותנו, שהשוני בין החגים אינו אקראי. כל חג, קיבל את המנהגים והמצוות הייחודיות לו בהתאם לתוכן העמוק והפנימי שלו, וחג הפסח - שונה מכל הלילות, אחר מכל החגים, ובמובנים רבים, זהו חג החגים! החשוב מכולם והמיוחד שבמועדים.

אדמו"ר הזקן מבאר בספרו 'ליקוטי תורה' את מהותו של החג על פי המפה הרוחנית שלו והדרך בה קרה הנס העתיק בזמן יציאת מצרים, ומפיק מתוכו את המסקנה המעשית ואת המסע הנפשי של היהודי

"וַיִּזְצַאנוּ ה' מִמִּצְרַיִם" - לא על יְדֵי מַלְאָךְ, וְלֹא על יְדֵי שָׂרָף, וְלֹא על יְדֵי שְׁלִיחַ, אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכֹבֶדוֹ וּבְעֲצָמוֹ".

ממילות התורה וההגדה, אנו למדים כי המשמעות של גילוי "הקדוש ברוך הוא בְּכֹבֶדוֹ וּבְעֲצָמוֹ" היא - האלוקי כפי שהוא למעלה מהגדרות הבריאה שבדרך נס הופיע בתוך הבריאה עצמה מבלי לשלול אותה. במצב כזה, יכולים להיות "וְהִפְיִיתִי" למצרים מצד אחד, ובאותו הרגע ממש התגלות קדושה וגאולה לבני ישראל.

יציאת מצרים בנפש - היא הרגע שבו מתגלה ה'אני' הפנימי - נקודה שמעל שכל, רגש וחושים. זוהי האמונה.

בזוהר הקדוש כתוב כי המצה היא המזון של האמונה. בכוחה של מצוות אכילת מצה שמורה בליל הסדר, יחד עם זכרון וסיפור יציאת מצרים, מתעוררת בנו שוב נקודת האמונה, ומתוכה נולד יהודי אחר, שלא חי בשני עולמות נפרדים ואין אצלו הפרדה בין עולם הרוח והנשמה, לבין הפרקטיקה של קיום תורה ומצוות, כיוון שקיום המצוות שלו נובע כתוצאה ישירה מאותה אמונה פנימית ועמוקה.

כשהאמונה מאירה כל כך חזק, המצוות חדלות להיות מסגרת חיצונית וטכנית, והופכות להיות הביטוי הטבעי של האמונה המאירה את נפשנו.

(סיפור: שמועות וסיפורים ח"א ע' 16 | מאמר: לקו"ת ט"ה, א. ד"ה "להבין מפני מה יו"ט דפסח")

מוקדש לכבוד יום הולדתו ה - 124
של הרבי מליובאוויטש מלך המשיח
ביום י"א בניסן

וְעַל דֶּרֶךְ מִשַׁל: הַמֶּלֶךְ כְּשֶׁרוֹצֵה לְהִיּוֹת לֹו דִירָה בְּבֵית חֹדֶשׁ, אֲזִי מִתְחַלֵּה צְרִיךְ לְנִקּוּתָה מִכָּל טַוּוֹף וְלִכְלוֹךְ כּוֹ, וְלִכֵּן הִיָּה זֶה בְּשֵׁנֵי יָמִים. יוֹם א' הַהֶעֱבְרָה וְאַחַר כֵּךְ לְמַחֲרָתוֹ הַגְּלוּי. וְהִינוּ לְפִי שְׁהִיָּה הַגְּלוּי מִבְּחִינַת מִמְּלֵא כָּל עֲלָמִין שְׁהוּא עַל יְדֵי הַדְּרָגָה. תְּחַלֵּה מְעַבִּיר כּוֹ, וְאִי אִפְשֶׁר לְהִיּוֹת שְׁנִיָּהֶם בְּכַת אַחַת. אֲבָל נִס דְּפִסַּח שְׁהִיָּה עַל יְדֵי גְלוּי בְּחִינַת סוֹבֵב כָּל עֲלָמִין - שְׁאִינוּ בְּבְחִינַת הַתְּחַלְקוּת וּמֵאִיר לְכֻלָּם כְּאַחַד, עַל כֵּן יִכּוֹל לְהִיּוֹת שְׁנֵי דְבָרִים אֵלוּ בְּנוֹשֵׂא אַחַד. "נִגּוּף לְמִצְרַיִם" - מִכַּת בְּכוֹרוֹת, וְהַתְּגָלוּת הַקְּדוּשָׁה לְיִשְׂרָאֵל עַד שְׁאִמְרוּ הַלֵּל. וְ

בן זמננו, המבקש לחוות את יציאת מצרים בזמן הזה.

משמעותו הרוחנית והנפשית של חג הפסח, היא להיות מסוגל להחזיק בשני קצוות במקביל. מצד אחד להיות נאמן מאד לשולחן ערוך, להלכה המעשית ולקיום מצוות התורה על כל דיקדוקיה, ויחד עם זאת, לחוש התלהבות רוחנית וחיבור פנימי עמוק.

בדרך כלל, אלו שני מצבים נפשיים מנוגדים. ישנם את אלה האדוקים, שאינם נותנים מקום משמעותי לחוויה הרוחנית, ופחות קשובים לעולם הפנימי שלהם, ועסוקים רק בהקפדות ובחומרות. מבחינתם להיות יהודי - פירושו להיות ממושמע ולבצע את מה שכתוב ויש בהם מסירות, נאמנות, רצינות אמיתית כלפי דבר ה'. לעיתים נדמה שהעולם הפנימי כמעט ואינו נוכח בעבודת ה' שלהם.

מנגד, ישנם אנשים עם מודעות רוחנית מאד גבוהה, המרגישים את הבורא בכל פרט בבריאה ואת האנרגיה האלוקית המפעמת וזורמת בעורקים הרוחניים של היקום. אולם את אותן תחושות הם אינם חשים בבית הכנסת ובבית המדרש, בדיוק להיפך. דווקא במרחבי הטבע הירוק או בים הפתוח, דווקא שם ליבם נפתח אל הרוח. הפרטים והדקויות של המצוות המעשיות, רק מכבים את ההרגשה הרוחנית שלהם, ולעיתים אף מתפתחת אצלם תחושה שהמצוות שייכות יותר למי שאינו חווה את האלוקי בעוצמה כזו.

ואולי יותר משהם שני סוגי אנשים, אלו שני קולות המתקיימים בתוך כל אחד מאיתנו.

'אני' מאמין

על גאולת מצרים, מבוארים פסוקי תורתנו הקדושה ב'הגדה של פסח':

סרקו את ה-QR קוד, הצטרפו לקבוצה השקטה של טעם החיים בווצאפ ותוכלו להנות גם מגרסת אודיו

י"ל ע"י שלום פייגין ובסיוע אבי הרב ברוך פייגין. מופץ בעז"ה למעל 15,000 קוראים ומאזינים בכל שבוע! רוצים להקדיש את הגליון הבא לזכות או לע"נ? יש לכם הערות? פנו אלינו: th0503828080@gmail.com | +972-50 382 8080